

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо дисертаційної роботи Ковтуна Олександра Васильовича «ВІК ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГРАНІТІВ КРОПИВНИЦЬКО-БОБРИНЕЦЬКОГО МАСИВУ», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 103 Науки про Землю.

Ковтун О.В. навчався в аспірантурі ІГМР НАН України впродовж 2022 – 2026 рр. і зарекомендував себе як сумлінний, відповідальний і досвідчений дослідник. Дослідження за темою дисертаційної роботи виконувалися в рамках науково-дослідних робіт відділу радіогеохронології ім. М.П. Семененка НАН України за темою «Апліто-пегматоїдні граніти Українського щита: геохімія, геохронологія та рудоносність» (2021-2025 рр.).

За час навчання в аспірантурі Ковтун О.В. успішно виконав освітню складову свого індивідуального плану, активно займався науковою та науково-дослідницькою роботою. Головні результати дисертації розкриті у 14 публікаціях, що включають 8 статей у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus і WOS (Мінералогічний журнал), 6 статей у фахових наукових періодичних виданнях України (категорія Б) та 11 тез доповідей на всеукраїнських конференціях.

Під час виконання індивідуального навчального плану здобувач проявив себе як добре ерудований, наполегливий, вмотивований учень, що поглиблено освоює навчальні дисципліни та набуває відповідні компетенції. Ковтун О.В. пройшов підготовку з оволодіння навичками англійської мови та успішно склав залік. Успішне виконання індивідуального навчального плану забезпечило здобувачу набуття ним необхідних геологічних знань, умінь, навичок та досвіду для успішного написання на хорошому науковому рівні дисертаційної роботи.

За час навчання в аспірантурі Ковтун О. В. оволодів необхідними компетенціями для проведення наукових досліджень з геології докембрію, що підтверджується його володінням петрографічними, мінералогічними, радіогеохронологічними та електронно-мікроскопічними методами. Він також продемонстрував вміння аналізувати та узагальнювати дані з літературних джерел, зокрема геології, мінералогії, петрографії, геохронології Інгульського мегаблоку в цілому та Кропивницько-Бобринецького масиву зокрема, опрацьовувати результати лабораторних досліджень та формувати наукові висновки.

Обрана тема дисертаційного дослідження «Вік та умови формування гранітів Кропивницько-Бобринецького масиву» є надзвичайно актуальною та важливою для розуміння геологічної будови, історії геологічного розвитку Інгульського мегаблока, зокрема та геохронології Інгульського мегаблока, як складової частини Українського щита, в цілому.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Ковтуна О.В. полягає в отриманих основних результатах, викладених у вигляді наукових положень до захисту, а саме:

1. Граніти Кропивницько-Бобринецького масиву сформувалися в палеопротерозої впродовж 10-15 млн років, у віковому інтервалі 2040 ± 5 млн років тому – перша фаза (основна маса гранітів) та 2024 ± 5 млн років тому – друга фаза, представлена пегматитами та пегматоїдними відмінами гранітів.
2. Кропивницький і Бобринецький масиви являють собою єдине геологічне тіло (Кропивницько-Бобринецький масив), складене однотипними гранітами, що сформувалися синхронно. В магнітному полі граніти обох масивів репрезентують єдине однорідне поле, без будь-яких ознак гетерогенності.
3. Граніти Кропивницько-Бобринецького масиву є палінгенно-анатектичними утвореннями, що сформувалися по вулканогенно-осадовим породам та або породам інгуло-інгулецької серії, характеризуються досить високими значеннями ізотопного відношення $^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$ (від 0,7087 до 0,8502), є характерним коровим утворенням, окрім того кристали акцесорного циркону із гранітів містять різнорідні ядра реліктового циркону порід субстрату.
4. Граніти Кропивницько-Бобринецького масиву сформувалися на глибині 5-7 км, за температури кристалізації розрахованої за гранат-біотитовим термометром $700\text{--}550\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Ці наукові положення є достатньо обґрунтованими та аргументованими. Результати аналітичних досліджень, на яких вони базуються, опубліковані у наукових статтях, співавтором яких є здобувач та доповідалися ним на міжнародних і всеукраїнських конференціях.

Отже освітня та наукова складова Індивідуального плану роботи аспіранта Ковтуна Олександра Васильовича виконана в повному обсязі та на високому науковому рівні. Дисертаційна робота написана аспірантом самостійно, у тісній співпраці з науковим керівником. За час навчання в аспірантурі Ковтун О.В. сформувався як добре ерудований, відповідальний та кваліфікований дослідник, який вміє вирішувати поставлені наукові задачі та вчасно виконувати заплановане на хорошому професійному рівні. Дисертаційна робота Ковтуна О.В. є завершеним науковим кваліфікаційним дослідженням. Отримані в процесі виконання роботи аналітичні дані та наукові результати достатньо обґрунтовані та мають високий рівень наукової валідності. Вони можуть бути використані для уточнення геологічної будови, історії геологічного розвитку та геохронології Інгульського мегаблоку УЩ, при проведенні геологорозвідувальних робіт та в навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Ураховуючи усе зазначене вище вважаю, що дисертаційна робота Ковтуна О.В. «Вік та умови формування гранітів Кропивницько-Бобринецького масиву» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка відповідає вимогам ***Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)***, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261, а також пунктами 6. 7. 8 *Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладів вищої освіти (наукової установи) про присудження ступеня доктора філософії*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44. Автор дисертації – **Ковтун Олександр Васильович** – гідний присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю **103 – Науки про Землю** на підставі результатів публічного захисту.

Науковий керівник,
доктор геологічних наук,
професор, чл.-кор. НАН України

Леонід Степанюк

Підпис Леоніда Степанюка Засвідчую:
Учений секретар ІГМР НАН України,
кандидат геологічних наук

Ірина Самборська